

A magyar börtönügy arcképcsarnoka

„Maiorum gloria posteris lumen est.”
„Az elődök dicsősége fény az utódok számára.”

A magyar börtönügy történetén végigtekintve számos nagy alakot, egyéniséget tudunk felmutatni – legyenek azok az elmélet, a gyakorlat, vagy egyszerre mindkét terület szakemberei –, de életútjukat, munkásságukat vajon jelentőségüknek megfelelően ismerjük-e? A kérdésre egyértelmű „nem”-mel válaszolhatunk. A Börtönügyi Szemle a jelen számban indított, *A magyar börtönügy arcképcsarnoka* című sorozatával kívánja orvosolni a fenti hiányosságot – bízva az olvasók érdeklődésében.

Tauffer Emil (1845-1891)

Tauffer Emil a magyar börtönügy kiemelkedő képviselője, aki szakirodalmi tevékenységével, elméleti és gyakorlati munkásságával, tudományos értékek mentén alakította a XIX. század végi büntetőjogi gondolkodást. Fiatalon elkötelezte magát a börtönügy mellett, melynek szemléletes bizonyítékául szolgál, hogy mint joghallgató, saját költségén felkereste és tanulmányozta a történelmi Magyarország börtöneit. Jogi tanulmányai végéhez közeledve már európai műveltségű és nagy elméleti tudásanyaggal rendelkező szakemberként vett részt a szakmai-tudományos közéletben. 1867-ben Pulszky Ágosttal közösen elkészítették „*A börtönügy múltja, elmélete és jelen állása*” című korszakos jelentőségű munkájukat, áttekintő képet adva a korabeli börtönügyi szaktudományról. A tanulmány elévülhetetlen érdeme, hogy kiindulópontként szolgált a későbbi börtönügyi kutatásokhoz és modernizációs folyamatokhoz. Munkássága során hosszabb ideig foglalkozott az elítéltek oktatásával összefüggő kérdésekkel, ezzel kapcsolatos előremutató véleményét 1874-ben publikálta „*A tanítás a fegyházakban*” címen.

Tauffer Emil az 1870-es évek közepén hosszabb európai tanulmányutat tett, mely eredményeképpen az igazságügyi kormányzat felkérte Horvátország és Bosznia börtönügyének rendezésére, melyet mintaszerűen, európai színvonalon valósított meg. 1880-ból származnak „*A szabadságvesztés büntetés különféle nemeinek végrehajtása és a pénzbüntetés*” valamint a német nyelven íródott „*A horvát büntetőtörvény javaslata*” című munkái. „*A progresszív büntetés-végrehajtás sikerei*” és a „*Megjegyzések a szabadságvesztés-büntetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatához*” című publikációi 1883-ban jelentek meg. Elméleti tudását a gyakorlatban is kamatoztatta, mert az 1884-től az illavai a lipótvári és a lepoglavai börtönök igazgatói teendőit látta el, szakmai irányításával épült meg a zsenicai fegyház.

Utolsó tanulmánya 1891-ben jelent meg a Jogtudományi Közlönyben „*Rendszerkérdések a börtönreform körül*” címen. A folyamatos és kimerítő munka megrendítette Tauffer Emil egészségi állapotát, melynek következtében utolsó szolgálati helyén, a boszniai Zsenicán, mindössze 46 évesen hunyt el.

Halála után egy évvel, földi maradványait a budapesti Fiumei úti temetőbe szállították, majd 1929-ben, a sírkert védettséget élvező 34/1-es parcellájába helyezték át, ahol feleségével, Török Ilonával együtt talált végső nyugalomra. Szakmai elkötelezettségének, valamint eszmei hagyatékának köszönhetően központi helyet foglal el a magyar börtönügy történetében, ezért napjainkban nagy elődünként tiszteljük és tekintünk munkásságára.

Tauffer Emil emlékének megőrzése érdekében, illetve munkásságának és a börtönügy területén betöltött kiemelkedő szerepének elismeréseképpen a Magyar Köztársaság igazságügy minisztere a 14/1993. (IX. 21.) IM. rendelettel megalapította a Tauffer Emil-díjat, mely az október 23-i nemzeti ünnep alkalmával adományozható a Büntetés-végrehajtási Szervezet azon tagjai részére, akik tevékenységükkel magas szakmai vagy tudományos eredményt értek el.

A Rendőrtiszti Főiskola Büntetés-végrehajtási Tanszékének egyik tantermét Tauffer Emilről nevezték el. A 2007 májusában megtartott ünnepségen a névadó leszármazottai is részt vettek.

Pallo József